

ปูทาง ให้ลูกไป

สู่เส้นชัย
ที่ลูกหวัง

เผยทุกด้านการเลี้ยงและการเรียนของลูกยุคใหม่

 Education facet

โดย **ดร.วีโรจน์ ลักขณาอดิศร**

วิทยาการพิเศษด้านการศึกษและการพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับเด็ก

ปูทาง ให้ลูกไป

สู่เส้นชัย
ที่ลูกหวัง

โดย ดร.วิโรจน์ ลักขณาอดิศร

วิทยากรพิเศษด้านการศึกษาและพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับเด็ก

บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน)
SE-EDUCATION PUBLIC COMPANY LIMITED

ค้นหาหนังสือที่ต้องการ (รวม e-book และสินค้าที่น่าสนใจ) ได้เร็ว ทันใจ

- บน PC และ Notebook ที่ www.se-ed.com
- สำหรับ SmartPhone และ Tablet ทุกยี่ห้อ ที่ <http://m.se-ed.com> (ผ่าน browser เข้าอินเทอร์เน็ตแล้วทำ Bookmark บนจอ Home จะใช้งานได้เหมือน App ทุกประการ) หรือติดตั้ง SE-ED Application ได้จาก Play Store บน Android (ใช้ได้ครบทุกฟังก์ชัน) หรือจาก App store บน iOS (iPhone / iPad / iPod ยกเว้นการซื้อ e-book)

ในกรณีที่ต้องการซื้อเป็นจำนวนมากเพื่อใช้ในการสอน การฝึกอบรม การส่งเสริมการขาย หรือเป็นของขวัญพิเศษ เป็นต้น กรุณาติดต่อสอบถามราคาพิเศษได้ที่ แผนกการตลาดพิเศษ บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน) โทร. 0-2826-8222 หรือ โทรสาร 0-2826-8356-9

บุททางให้ลูกไป สู้เส้นชัยที่ลูกหวัง

ผู้เขียน : ดร. วิโรจน์ ลักขณาอดิศร

ราคา 139 บาท

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

โดย วิโรจน์ ลักขณาอดิศร © พ.ศ. 2565

ห้ามลอกเลียนไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้ นอกจากจะได้รับอนุญาต

1 1 1 - 9 0 3 - 1 6 1

1 0 6 6 8 7 6 5 4 3 2 1

ISBN (e-book) 978-616-08-4627-6

จัดจำหน่ายโดย

บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน)
SE-EDUCATION PUBLIC COMPANY LIMITED

เลขที่ 1858/87-90 ถนนบางนาใต้ แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

โทร. 0-2826-8000 สายงานการผลิต โทร. 0-2826-8333 โทรสาร 0-2826-8589

หากมีคำแนะนำติชม ติดต่อได้ที่ comment@se-ed.com

ค้นหาหนังสือที่ต้องการ ได้เร็ว ทันใจ ที่ www.se-ed.com

ผู้จัดทำ

ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ-สายงานผลิตหนังสือ กนิษฐ์ พรหมแสน

ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร อรุโณทัย เขตหาญ บรรณาธิการจัดการ เครือมาศ บุญล้อม ประคอง ขุนทอง

บรรณาธิการเล่ม สิริกานต์ โสภานีโชติ ผู้ช่วยบรรณาธิการ ลลิตพรรณ สิริวัฒนวิมลชัย

ออกแบบปก วงศ์พรรณ สมบูรณ์วรกิจ ออกแบบรูปเล่ม ชนาภา ตั้ววักัร จัดรูปเล่ม สุรีย์ อันเขมา

ประสานงานกองบรรณาธิการ กัลยา อุดมทรัพย์

คำนำ

หนังสือเล่มนี้ เป็นการคัดเลือกบทความสำคัญ จากเพจ Education Facet และเว็บไซต์ www.ThailandParents.com โดยเน้นคัดเลือกบทความที่มีความเกี่ยวข้องกับวิธีการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของลูก ที่คุณพ่อคุณแม่ทำได้ด้วยตัวเอง และมุมมองสำคัญเกี่ยวกับเรื่องเรียนของลูก เพื่อให้คุณพ่อคุณแม่ได้ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแนวทางการเลี้ยงดูลูก ตลอดจนวางแผนเรื่องเรียนให้กับลูก อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

เป้าหมายสำคัญของเพจ Education Facet และเว็บไซต์ www.ThailandParents.com คือ การพยายามทำให้การเลี้ยงดูของคุณพ่อคุณแม่ และการเรียนหนังสือของเด็กๆ เป็นเครื่องมือที่ดีในการทำให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณลักษณะสำคัญ 5 ประการ นั่นคือ

1. การมีทักษะและอุปนิสัยที่ชอบตั้งคำถามกับปัญหาที่อยู่รอบตัว และไม่ยอมปล่อยให้ตัวเองจมอยู่กับความไม่รู้หรือความไม่เข้าใจ
2. การมีอุปนิสัยที่รักการค้นคว้าและชอบที่จะเรียนรู้ ผักผ่อนด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีใครมาบังคับ
3. การรู้จักตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบ มีวินัยที่สามารถควบคุมและกำกับตัวเอง ให้มุ่งไปสู่เป้าหมายได้
4. การมีทักษะจัดสรรเวลาระหว่างการเรียน การเล่น และการพักผ่อนด้วยตนเองอย่างสมดุล สามารถมีเฉพาะความสุขและความมุ่งมั่นตามวัยที่ควรจะเป็น
5. มีความสมดุลระหว่างทักษะปัญญา (Cognitive Skill) และทักษะพฤติกรรม (Non-cognitive Skill) ที่พร้อมในการแข่งขัน และร่วมมือกับคนอื่นฯ อย่างสร้างสรรค์

ต้องขอขอบคุณบรรณาธิการสำนักพิมพ์ซีเอ็ดมากมาย ที่กรุณาเรียบเรียงและปรับภาษาในบทความให้อ่านเข้าใจได้ง่ายขึ้น ทำให้คุณพ่อคุณแม่อ่านได้อย่างต่อเนื่อง เข้าใจลำดับเหตุการณ์ ตลอดจนเชื่อมโยงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกันเป็นอย่างดี

คุณพ่อคุณแม่ที่ต้องการติดตามเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของลูก และเรื่องราวเกี่ยวกับการเรียนของลูกอย่างต่อเนื่อง สามารถติดตามบทความของผมได้ที่เพจ Education Facet (Facebook.com/Education-Facet) และเว็บไซต์ www.ThailandParents.com ตลอดจนพูดคุยกับผมได้ทาง LINE@ : @educationfacet นะครับ

สารบัญ

การเลี้ยงลูก

- 🏠 ควรเริ่มพัฒนาทักษะการคิดของลูก ตั้งแต่ลูกยังเล็ก ๆ..... 7
- 🏠 เมื่อลูกน้อยหัดออกเสียง แต่เราทำเป็นเข้าใจ และคุยกับเขาบ่อย ๆ จะทำให้ลูกมีพัฒนาการทางสมองที่ดีขึ้น..... 13
- 🏠 ต้องจ้างพี่เลี้ยง หรือให้ปู่ย่าตายายช่วยเลี้ยงลูก พ่อแม่ควรมีบทบาทอย่างไร จึงจะทำให้พัฒนาการของลูกดีที่สุด..... 16
- 🏠 วิธีพัฒนา EQ ให้ลูกง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน..... 20
- 🏠 อะไรที่ “ควรทำ” และ “ไม่ควรทำ” ในการบ่มเพาะอุปนิสัยที่ดี และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่วัย..... 25
- 🏠 รู้จักตั้งคำถามกับลูก วิธีง่าย ๆ ที่จะทำให้ลูกได้ฝึกคิด มีวิจารณญาณ เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ถึงความแตกต่างระหว่าง ตัวเขาและคนอื่น ๆ..... 31
- 🏠 เทคนิคการสอนให้ลูกรู้จักคำว่า “คุณค่า” และ “การให้”..... 35
- 🏠 การสร้างความเชื่อมั่นในคุณค่าของตนเอง (Self-Esteem) ให้กับลูกเป็นสิ่งสำคัญ..... 40
- 🏠 การสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้ลูก..... 44
- 🏠 ฝึกลูกให้มีความรับผิดชอบ และมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง ตามวิธีของชาวญี่ปุ่น..... 50
- 🏠 พ่อแม่ควรมีบทบาทอย่างไร ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ และศักยภาพในการเรียนรู้ของลูก..... 54
- 🏠 แทนที่เราจะใส่ใจแต่ “คำตอบ” ของเด็ก “คำถาม” ของเด็กสะท้อนอะไรได้มากกว่า..... 58
- 🏠 วิธีไหนปลูกฝังเรื่องศีลธรรมและจริยธรรมให้กับเด็ก ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด..... 62
- 🏠 การฝึกวินัยและสร้างความรับผิดชอบโดยใช้ความเข้าใจและเกติการร่วมกัน..... 69

❖ ถ้าทนเห็นลูกลำบากไม่ได้ ลูกของคุณจะลำบากตอนที่คุณไม่อยู่เห็นเขาแล้ว.....	72
❖ พฤติกรรม 9 อย่างของพ่อแม่ ที่งานวิจัยระบุว่า “ทำให้ลูกพบกับความล้มเหลว”.....	78
❖ ความเครียดก็มีด้านบวก.....	86
❖ แนวคิดการสอนเด็กจากชาวญี่ปุ่น.....	94
❖ เราควรให้อิสระ (Autonomy) กับเด็กมากแค่ไหน.....	97
❖ ลูกทำพฤติกรรมไม่น่ารัก แทนที่จะเตือนตรงๆ.....	101
คุณพ่อคุณแม่มักจะใช้คำถามเชิงประชดประชัน	
❖ ควรจะหาเรื่องราวมาช่วยให้เด็กกลัว เพื่อปรับพฤติกรรมจริงหรือ.....	105
❖ อย่าล้อเล่นกับความพยายามและความตั้งใจของลูก.....	110
❖ ลูกเราแคชช ดื้อ ไม่ตั้งใจ หรือเป็นโรคสมาธิสั้นกันแน่.....	116
❖ ลูกถูกล้อ ถูกตั้งฉายาจากเพื่อนที่โรงเรียน ใครคิดว่าเป็นเรื่องเล็ก.....	123
❖ ปล่อยให้ลูกกินอาหาร Fast Food บ่อยๆ ทำให้ลูกมีผลการเรียนแย่ง.....	129
❖ ปล่อยให้ลูกเล่นวิดีโอเกมดีไหม?.....	132

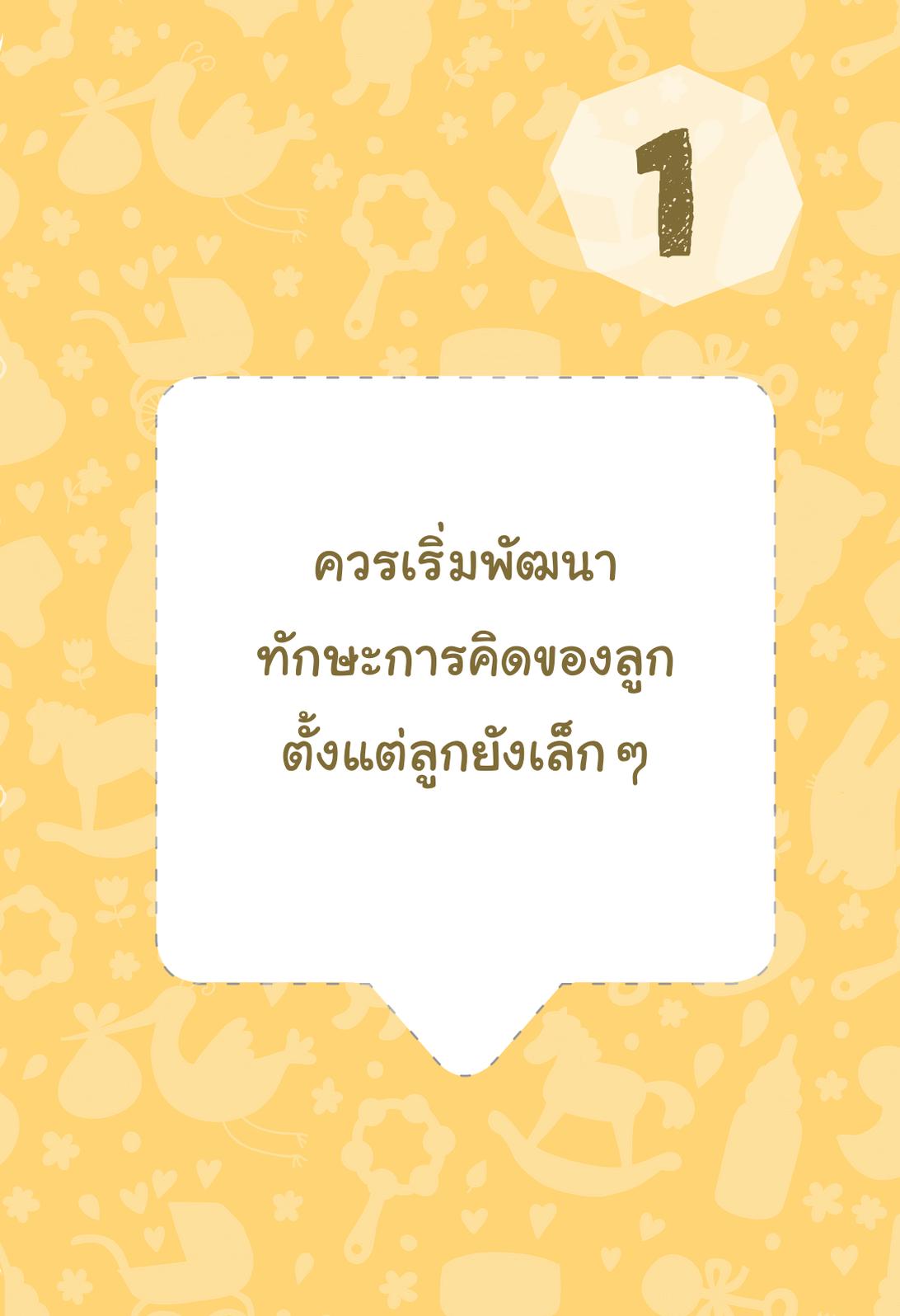
การเรียน

❖ ควรให้ลูกเข้าโรงเรียนเมื่อไรดี?.....	139
❖ จะเลือกโรงเรียน (ประมข) ให้ลูกอย่างไรดี.....	144
❖ โรงเรียนทางเลือก (Alternative School) นำเลือกหรือเปล่า?.....	151
❖ ให้ลูกเข้าโรงเรียนชื่อดังเอาไว้ก่อน คิดแบบนี้ถูกหรือเปล่า?.....	161
❖ ให้ลูกเรียน English Program (EP) ดีหรือเปล่า.....	166
❖ ให้ลูกเรียนเร็วๆ จะได้จบเร็วๆ แล้วชีวิตเขาจะได้เปรียบคนอื่นจริงหรือ?.....	175
❖ ส่งลูกเรียนอย่างเดียว เรียนให้สูงๆ แล้วอนาคตจะดีเอง.....	180
❖ ได้คะแนนสูงไปทำไม ถ้าสิ่งที่ลูกเรียนอยู่ไม่มีความหมาย.....	185
❖ ไม่ต้องสอบได้ทีหนึ่ง ถ้ารู้จักปลูกฝังทักษะพฤติกรรมที่ดี ลูกก็เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตได้.....	191
❖ สอบแข่งขันกันเข้าไป แคไหนที่เกินไป แคไหนที่พอดี.....	201

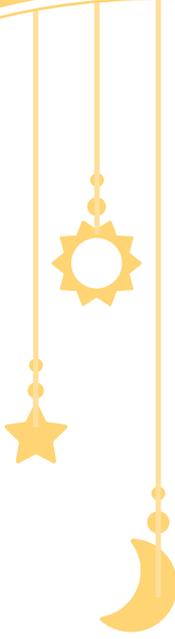
การเลี้ยงลูก

1

ควรเริ่มพัฒนา
ทักษะการคิดของลูก
ตั้งแต่ลูกยังเล็ก ๆ

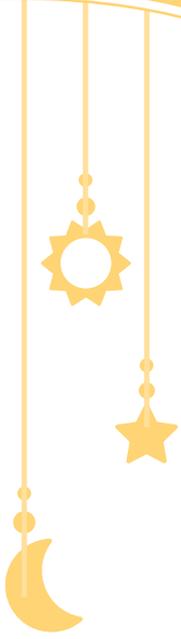

ควรเริ่มพัฒนาทักษะการคิดของลูก ตั้งแต่ลูกยังเล็ก ๆ หากรอให้ถึง 10 ขวบอาจสายเกินไป คุณพ่อคุณแม่ทุกๆ ท่าน คงทราบดีอยู่แล้วว่า ทักษะการคิด (Cognitive Skill) ซึ่งประกอบไปด้วย การมีสมาธิ (Attending) การจำ (Memory) การคิดวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ (Analytical Thinking Skill) การแก้ปัญหา (Problem Solving) การเชื่อมโยง (Connection) การจัดลำดับความสำคัญ (Prioritization) การวางแผน (Planning) นั้นสำคัญต่อพัฒนาการของลูกมาก ๆ

จากงานวิจัย Planning in Middle Childhood : Early Predictors and Later Outcomes ของ Sarah L. Friedman¹ ได้ติดตามดูพัฒนาการเด็กกว่า 1,000 คนในสหรัฐอเมริกา พบว่าเด็กอายุ 4 ขวบครึ่ง ที่ถูกพัฒนาให้มีสมาธิ รู้จักยับยั้งชั่งใจ และมีความจำอย่างเหมาะสม จะส่งผลให้เด็กมีทักษะในการวางแผนที่ดีเมื่อเรียนชั้น ป.1 (7 ขวบ) และจะส่งผลดีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และการอ่านอย่างชัดเจนเมื่ออยู่ชั้น ป.3 (9 ขวบ) และถ้าได้รับการพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ทักษะในการแก้โจทย์ปัญหา” อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ 9 ขวบเป็นต้นไป จะทำให้ผลการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ในชั้น ป.5 (11 ขวบ) เป็นเลิศ

คำถามต่อมาก็คือ คุณพ่อคุณแม่จะพัฒนา “ทักษะการคิด” ให้กับลูกเล็กๆ เช่น 2-4 ขวบได้อย่างไร เทคนิคต่อไปนี้จะช่วยได้

1 Planning in Middle Childhood : Early Predictors and Later Outcomes
http://www.childresearch.net/papers/parenting/2014_01.html

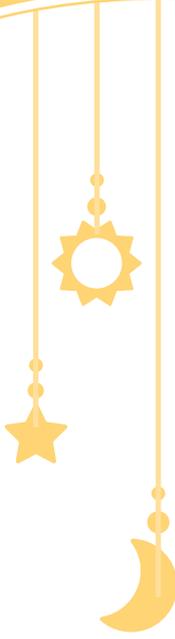

 Attention : ส่งเสริมให้ลูกมีสมาธิด้วยการเล่นเกมจับผิดภาพ ทหาภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น หรืออาจจะตั้งคำถามให้ลูกได้คิดก่อนตอบ เช่น ตัวการ์ตูนในนี้ ลูกชอบตัวไหนที่สุด ชี้ให้ดูหน่อยว่าตรงไหนที่ลูกว่าสวยที่สุด คำถามเหล่านี้จะช่วยทำให้ลูกกลับไปดูรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะชี้หรือตอบคำถาม

 Memory : พัฒนาทักษะการจดจำของลูกผ่านการอ่าน (ถ้าลูกอยู่ในวัยที่อ่านได้แล้ว) เล่านิทาน หรืออ่านหนังสือให้ลูกฟัง แล้วตั้งคำถาม ปกติพอคุณพ่อคุณแม่เล่าจบจะไม่ค่อยตั้งคำถามให้ลูกได้ตอบ ไม่ต้องตั้งคำถามยาก หรือคำถามคิดวิเคราะห์อะไรที่ซับซ้อน เพียงคำถามวัดความจำง่าย ๆ นี้ละดีที่สุด เช่น จากที่พ่ออ่านให้ฟัง ตกลงพระเอกไปเมืองไหนก่อน จำได้ไหมลูกว่าใครเป็นคนเอาแอปเปิลอาบยาพิษให้สโนว์ไวต์กิน เพื่อให้เด็กฝึกจดจำเรื่องราวที่ได้ฟังมา อีกกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยฝึกทักษะการจดจำให้ลูกได้ดี คือ เล่นเกมจับคู่ภาพเหมือน เอการ์ดคว่ำหน้าไว้ทั้งหมด แล้วสลับเปิดภาพทีละ 2 ใบ ถ้าจับคู่ภาพที่เหมือนกัน ก็จะได้เปิดการ์ดที่คว่ำไว้ต่อ ใครจับคู่ได้มากที่สุด เป็นฝ่ายชนะ เกมนี้ฝึกทักษะการจำได้มากที่สุดทีเดียว

 Mathematical Reasoning : เราฝึกทักษะการนับให้กับลูกได้ตั้งแต่ยังเล็ก ๆ นับทุกอย่างในบ้าน นับทุกภาพที่เห็น การฝึกให้ลูกมีทักษะการนับที่ดี จะช่วยให้ผลการเรียนคณิตศาสตร์ในระยะต้น ๆ ดี

 Symbolic Thought : คือการให้ลูกเรียนรู้ผ่านการสมมติ เวลาที่ลูกได้ฟังนิทานอะไร หรือไปดูอะไรมา หากคุณพ่อคุณแม่พาลูกไปสวนสัตว์มา และลูกได้ดูโชว์โลมา คุณพ่อคุณแม่ก็อาจจะ

ตั้งคำถามสนุก ๆ ว่า “สมมติว่าคุณเป็นโลมา พอโยนลูกบอล โลมาจะทำอะไร” ซึ่งลูกก็จะทำท่ารับลูกบอลเหมือนกับโลมา หรือเวลาที่ดูการ์ตูน อ่านนิทานให้ลูกฟัง ก็อาจจะตั้งคำถามว่า “สมมติว่าคุณเป็นคนแคระทั้ง 7 ลูกจะช่วยสโนว์ไวต์อย่างไรดีล่ะ” การฝึกให้ลูกสมมติบทบาทต่างๆ จะช่วยพัฒนาให้เข้าใจสัญลักษณ์ และมุมมองอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี

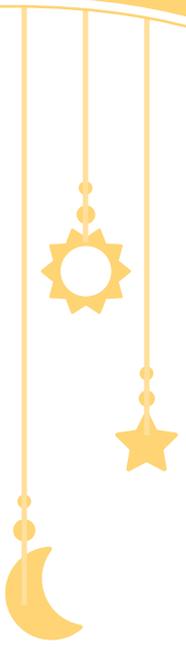
 Conceptual Development : คือฝึกให้ลูกรู้จักคำว่า ใหญ่กว่า เล็กกว่า ยาวกว่า สั้นกว่า เหมือนกัน ไม่เหมือนกัน เป็นพวกเดียวกัน หรืออยู่คนละกลุ่ม ผ่านกิจกรรมเรียงภาพสิ่งของจาก เล็กไปหาใหญ่ สอนให้ลูกรู้จักว่าอะไรคือมากกว่า อะไรคือน้อยกว่า รวมทั้งอาจหาภาพหลายๆ ภาพ มาวางให้ลูกดู เช่น เอาภาพลิง สุนัข แมว ลิงโต และโต๊ะ มาวางเรียงกัน แล้วถามลูกว่า “อะไรไม่เข้าพวก” หรือ “อะไรไม่ใช่สิ่งมีชีวิต” การฝึกลูกด้วยกิจกรรม เหล่านี้ จะทำให้ทักษะการคิดของลูกพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ พอลูกอายุ 7 ขวบ เป็นวัยที่เหมาะสมที่จะฝึกให้รู้จักวางแผน และจัดลำดับ ความสำคัญ ซึ่งวิธีที่ดีที่สุดคือ การบ้านและงานบ้าน

คุณพ่อคุณแม่ควรให้ความสนใจสมุดจดการบ้าน (คุณพ่อคุณแม่บางท่าน มักไม่ค่อยให้ความสนใจ เพียงแต่เซ็นชื่อเท่านั้น) จริง ๆ สมุดจดการบ้านใช้เป็นเครื่องมือฝึกทักษะการวางแผนให้กับ ลูกได้ โดยอาจจะถามลูกว่า “วันนี้มีการบ้านอะไรบ้าง แล้วการบ้าน แต่ละชิ้นต้องส่งวันไหนบ้าง ลูกควรทำการบ้านชิ้นไหนก่อนดี การบ้าน ที่ยังไม่ทำวันนี้ ลูกจะทำวันไหนดี” การวางแผนทำการบ้าน หรือทำ รายงาน รวมทั้งการส่งงานให้กับคุณครู อย่ายว่าแต่เด็ก ๆ เลย ขนาด นักศึกษาระดับปริญญาตรี ยังถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อผลการเรียน

โดยศาสตราจารย์ David Arnott ได้ทำการวิจัยและมีข้อสรุปว่า นักศึกษาที่ส่งรายงานแบบเส้นยาแดงผ่าแปด แบบทันเวลาพอดี มีผลการเรียนลູ້นักศึกษาที่ส่งรายงานก่อนไม่ได้ การวางแผนส่ง การบ้านหรือรายงานนั้นเป็นสิ่งทีล้ູค่าต้ູมาก ๆ ในการพัฒนาทักษะ การคิดให้กับลູก

 กำหนดตารางกิจกรรมหลังลູกกลับมาจากโรงเรียน รวมทั้งช่วยทำงานบ้านให้เป็นกิจวัตร ก็ช่วยฝึกการวางแผนให้กับลູก ได้ดีต้ູมาก ๆ เช่น ถ้าลູกกลับบ้านมาแล้วอาบน้ำ กินอาหารก่อน จากนั้นให้ทำการบ้าน ถ้าทำการบ้านเสร็จแล้วให้เล่นอะไรก็ได้ ตามใจชอบ แต่เวลา 19:30 น. เราจะมาอ่านหนังสือด้วยกัน แล้วนอนเวลา 20:00 น. ในวันเสาร์-อาทิตย์ ลູกต้องช่วยเก็บเสื้อผ้า มาซัก รดน้ำต้นไม้ กวาดบ้าน ถูบ้าน จากนั้นจะไปเล่นกับเพื่อน ทีสนามก็ได้ การกำหนดตารางต่าง ๆ ให้เป็นกิจวัตรแบบนี้ จะทำให้ ลູกสามารถวางแผนจัดการตนเองได้ต้ູยิ่งขึ้น และยังเป็นการฝึก ระเบียบวินัยให้กับลູกอีกด้ว

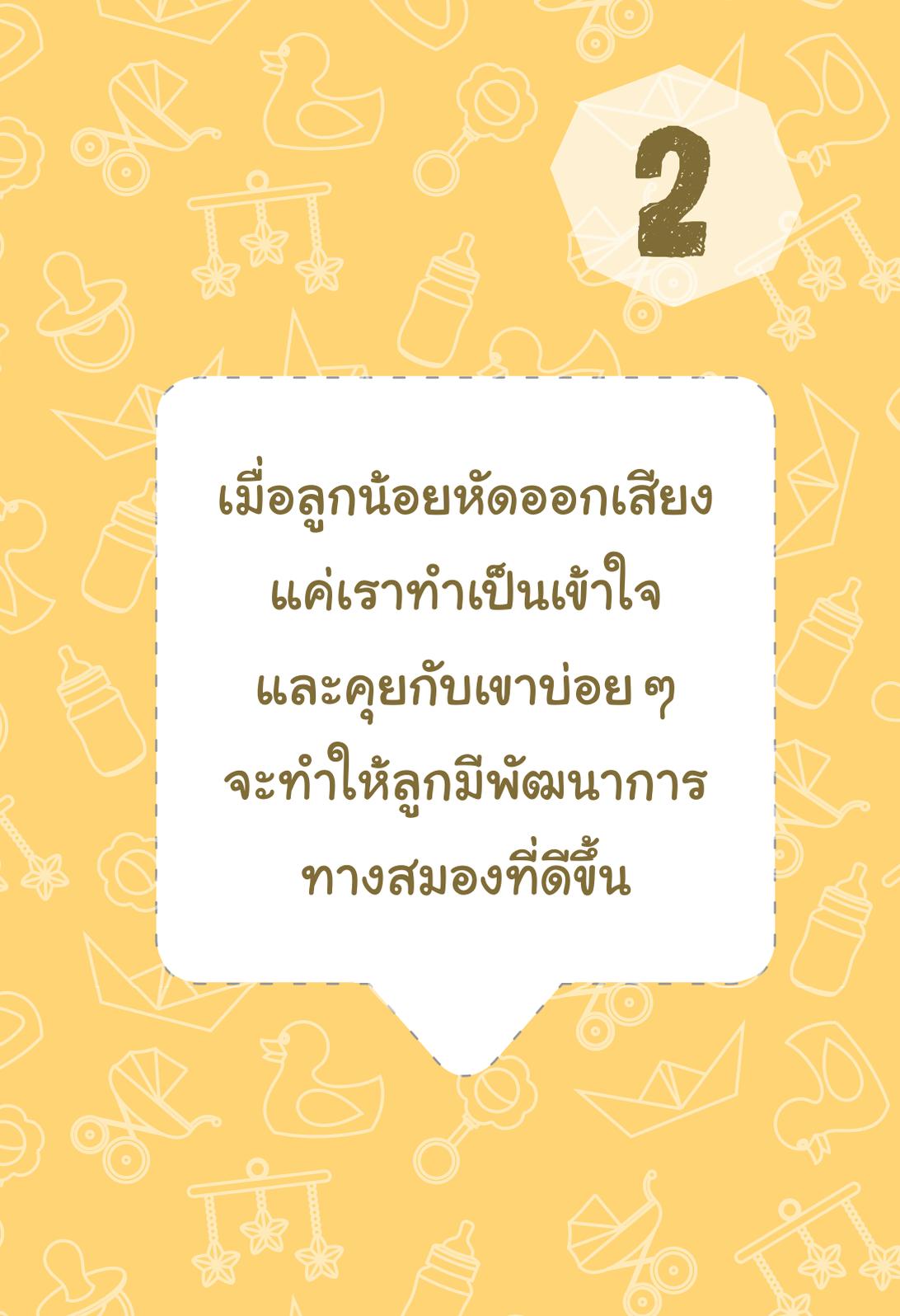
พอลູกอายุ 9 ขวบเป็นต้นไป ทางทีดีทีล้ູสุดในการพัฒนาทักษะ การคิดให้กับลູก คือการวางแผนส่งการบ้าน ทำรายงานกลุ่ม ทำรายงานเดี่ยว และการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เนื้อหาในวิชา คณิตศาสตร์ทีคุณพ่อคุณแม่ต้องเน้นมาก ๆ ตั้งแต่ลູกเราอยู่ชั้น ป.3 เป็นต้นไป คือโจทย์ปัญหา (Word Problems) เพราะการเรียนคณิตศาสตร์ โดยเน้นไปทีการฝึกทำโจทย์ปัญหา จะทำให้เด็ก ได้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาลູก ซึ่งจะทำให้เด็กรู้จักระเบียบทีข้อมูล รวบรวมเงื่อนไข และความสัมพันธ์ต่าง ๆ ทีโจทย์ให้ มาประมวลผล เพื่อหาคำตอบทีโจทย์ถาม ได้ฝึกคิดวาลູกข้อนี้ ควรจะเริ่มทำ

อย่างไรก่อนดี แล้วบรรทัดต่อๆ มา ควรจะเขียนอย่างไรต่อดี เพื่อให้ค่อยๆ ลำดับ เรียบเรียง จนหาคำตอบตามที่โจทย์ถามได้ในที่สุด

ตามทฤษฎีของผม “โจทย์ปัญหา” สำคัญมากๆ โดยเฉพาะสำหรับเด็กวัย 9 ขวบ คุณพ่อคุณแม่ต้องใส่ใจมากๆ เผลอๆ อาจมากกว่าผลการเรียนคณิตศาสตร์ด้วยซ้ำไป เพราะบางโรงเรียน ข้อสอบ 30 ข้อ มีข้อสอบประเภทฝึกคำนวณถึง 24 ข้อ (80%) และมีโจทย์ปัญหาเพียงแค่ 6 ข้อ (20%) หมายความว่า ถ้าลูกเรามีทักษะการคำนวณที่รวดเร็ว จะได้ 24 คะแนนทันที ต่อให้ทำโจทย์ปัญหาไม่ได้เลย ก็ยังได้ 24 จาก 30 คะแนนอยู่ดี ซึ่งอยู่ในเกณฑ์เกรด 4 พอคุณพ่อคุณแม่เห็นลูกในวัย ป.2 - ป.3 ได้เกรด 4 วิชาคณิตศาสตร์ ก็คิดว่าลูกจะมีทักษะการคิดที่ดี แต่เปล่าเลยครับ ลูกอาจมีแค่ทักษะการคำนวณที่ดีก็ได้ จึงขอแนะนำว่า ในช่วง ป.2 - ป.3 คุณพ่อคุณแม่ควรสนใจว่าข้อสอบข้อใดที่ลูกทำไม่ได้ มากกว่าคะแนนรวมที่ลูกทำได้ และถ้าลูกทำได้เฉพาะข้อสอบคำนวณ แต่ทำโจทย์ปัญหาไม่ได้เลย (หรือทำได้น้อยมากๆ) นี่คือนิสัยที่คุณพ่อคุณแม่ ต้องเร่งแก้ไขแล้ว

2

เมื่อลูกน้อยหัดออกเสียง
แค่เราทำเป็นเข้าใจ
และคุยกับเขาบ่อย ๆ
จะทำให้ลูกมีพัฒนาการ
ทางสมองที่ดีขึ้น

มี 2 บทความ น่าจะมาจากงานวิจัยเดียวกัน คือ นักวิจัยจาก University of Iowa และ Indiana University ที่ให้ข้อมูลตรงกัน ได้สังเกตการณ์แม่ลูกกลุ่มหนึ่งนานกว่า 6 เดือน โดยลูกเป็นเด็กเล็กอายุประมาณ 8 เดือนขึ้นไป (ที่ยังพูดไม่ได้) และแบ่งคุณแม่ออกเป็น 2 กลุ่ม โดยแยกตามการตอบสนองต่อเสียงของลูก เวลาที่ลูกส่งเสียงอ้อแอ้ไม่เป็นภาษา

กลุ่มแรก เป็นคุณแม่ที่ใช้การตอบสนองแบบ Redirective Reponse คือ เวลาที่ได้ยินลูกส่งเสียงอ้อแอ้ มักจะชี้สิ่งของ ต้นไม้ และสิ่งรอบตัวต่าง ๆ หรือไม่กี่ชูของเล่น เพื่อตอบสนองต่อเสียงอ้อแอ้ของลูก ส่วนคุณแม่อีกกลุ่มหนึ่ง จะใช้การตอบสนองแบบ Sensitive Response คือจะสร้างทำเป็นเหมือนเข้าใจในสิ่งที่ลูกพูด และทำเป็นพูดคุยกับลูก บางทีก็เลียนเสียงลูก เช่น ลูกพูดว่า “หม่าๆ” (แต่ว่ายังไม่ใช้เวลากิน หรือคุณแม่รู้ว่าลูกไม่ได้หิว) แต่ก็แก้มองตอบไปว่า “หม่าๆ ไปแล้วนี่นา เดี่ยวค่อยหม่านะ” หรือลูกออกเสียง “ไปๆ” ซึ่งไม่ได้มีความหมายอะไร แต่คุณแม่ก็ทำเป็นพยักหน้า แล้วพูดตอบว่า “พ่อหรือลูก คุณพ่อทำงาน ส่วนแม่อยู่ที่นี่จ๊ะ”

ปรากฏว่า 1 เดือนถัดมา นักวิจัยพบว่า เด็กที่คุณแม่แก้มองทำเป็นเข้าใจเสียงของเขา แล้วก็พูดคุยกับเขาบ่อยๆ มีพัฒนาการในการออกเสียงที่ดีขึ้น ออกเสียงต่างๆ ชัดเจนกว่าเด็กที่พ่อแม่ไม่ได้คุยด้วย นอกจากนี้ยังพบอีกว่า เด็กที่พ่อแม่พูดคุยด้วยตั้งแต่ที่ยังพูดอ้อแอ้ไม่เป็นภาษา จะมีพัฒนาการในการใช้ภาษาที่ดีขึ้น ทั้งทักษะการอ่าน ฟัง เขียน และเข้าสังคมกับเพื่อนๆ ซึ่งทักษะต่างๆ เหล่านี้มีความจำเป็นต่อการเรียนหนังสือแทบจะทุกวิชา

ทุกวิชาต้องมีหนังสือให้อ่าน มีการบ้านให้เขียน มีการถาม-ตอบในชั้นเรียน มีกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนๆ ถ้าลูกของเราขาดทักษะการอ่านเขียนที่ดี ย่อมทำให้อ่านและเข้าใจบทเรียนได้ช้ากว่าเด็กคนอื่น รู้สึกอึดอัดเวลาทำการบ้าน เพราะทำเสร็จช้ากว่าเพื่อนมากๆ จะตอบคำถามของครูก็ไม่ค่อยมั่นใจ ผมเชื่ออย่างมากกว่าเด็กที่ขาดทักษะทางภาษาที่ดี จะทำกิจกรรมการเรียนเสียเปรียบเพื่อนๆ ค่อนข้างมาก และก็เป็นธรรมดาที่เวลาเราทำอะไรแล้วเสียเปรียบหรือช้ากว่าคนอื่นๆ ย่อมจะขาดความมั่นใจ ขาดแรงจูงใจที่จะเรียน จึงส่งผลให้กลายเป็นเด็กที่มีปัญหาการเรียนในที่สุด ดังนั้น ยามที่ลูกยังเล็ก อย่าคิดว่าเขาพูดอ้อแอ้ ยังไม่เข้าใจภาษาอะไร ให้ทำเป็นเข้าใจเขา แล้วพูดอะไรเรื่อยเปื่อยกับเขาไปเลย เพราะจะช่วยกระตุ้นพัฒนาการของลูกได้มากๆ

3

ต้องจ้างพี่เลี้ยง หรือให้
ปู่ย่าตายายช่วยเลี้ยงลูก
พ่อแม่ควรมีบทบาทอย่างไร
จึงจะทำให้พัฒนาการ
ของลูกดีที่สุด

ต้องยอมรับว่า สภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน มีครอบครัวไม่น้อยเลย ที่คุณพ่อคุณแม่ต่างต้องทำงาน เพื่อหารายได้มาเลี้ยงดูครอบครัว ซึ่งแตกต่างกับสมัยก่อน ที่คุณแม่จะทำหน้าที่เป็นแม่บ้านคอยดูแลลูก ส่วนคุณพ่อก็ทำงานแต่เพียงผู้เดียว ผมเชื่อว่าจะมีคุณแม่ที่ต้องทำงานเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพราะมีแนวโน้มว่าผู้หญิงจะทำงานมากขึ้น เป็นกระแสของโลก ย่องงกเป็นกรณีศึกษาในเรื่องนี้ได้ดีมาก ๆ เพราะตั้งแต่ปี ค.ศ. 1999–2009 ผ่านมา 10 ปี แรจงานที่เป็นผู้หญิงมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจาก 49.2% เป็น 53.5% และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

คราวนี้ทั้งคุณพ่อคุณแม่ต่างต้องทำงาน แล้วใครจะเลี้ยงลูก ทางเลือกจึงมีแค่การจ้างพี่เลี้ยงมาช่วยเลี้ยงลูกที่บ้าน หรือไม่ก็ให้คุณปู่คุณย่าคุณตาคุณยายช่วยเลี้ยง ด้วยสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ต้องเป็นแบบนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เราต้องพึ่งพาคนอื่น ๆ ให้ช่วยเลี้ยงลูก ในฐานะพ่อแม่เราควรมีบทบาทอย่างไร ถึงจะทำให้ลูกของเรายังคงมีพัฒนาการที่ดีสมวัยอยู่ นี่คือคำถามที่ท้าทายมาก ๆ ซึ่งได้ข้อสรุปที่ปฏิบัติตามได้ง่าย ๆ ดังนี้

สิ่งที่ห้ามทำเด็ดขาด

1. **ให้พี่เลี้ยงทำหน้าที่เป็นคนรับใช้** ทำทุกอย่างให้กับลูก คุณพ่อคุณแม่ควรจัดสรรงานภายในบ้านให้พี่เลี้ยงและลูกของเราให้ชัดเจน ไม่ใช่ทำให้พี่เลี้ยงหรือคุณย่าคุณยายทำทุกอย่างให้หมด จนลูกไม่ต้องทำอะไรเลย ควรคุยกับพี่เลี้ยงและลูก ว่างานไหนพี่เลี้ยงช่วยทำ งานไหนลูกเราต้องทำเอง เช่น พี่เลี้ยงมีหน้าที่เตรียมอาหารให้ แต่พอกินเสร็จแล้วลูกต้องล้างจานเอง หลังจากอาบน้ำต้องเอาเสื้อผ้าไปใส่ในตะกร้าเอง หน้าที่ต่าง ๆ เหล่านี้ต้องกำชับให้ดี อย่าให้พี่เลี้ยงหรือปู่ย่าตายายทำทุกอย่างให้ จนเหมือนคนรับใช้เด็ดขาด

2. ต่อกว่า ตำนาน กตจี แบ่งชนชั้นกับพี่เลี้ยงต่อหน้าลูก เป็นเรื่องธรรมดาของคนทำงาน พี่เลี้ยงเองก็คงต้องมีข้อบกพร่องในการทำงานบ้าง แต่ไม่ควรอย่างยิ่งที่จะต่อว่าพี่เลี้ยงต่อหน้าลูก เพราะงานวิจัยชิ้นหนึ่งระบุว่า หากเด็กเห็นพ่อแม่ของตัวเองต่อว่าพี่เลี้ยง หรือมีพฤติกรรมกตจี แบ่งชนชั้นบ่อยๆ เด็กคนนั้นมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมก้าวร้าว เอาแต่ใจตัวเอง ดูถูกคน ซึ่งคงไม่มีคุณพ่อคุณแม่ท่านใดอยากให้ลูกมีพฤติกรรมเหล่านี้ นอกจากนี้ในกรณีที่ลูกแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว หรือไม่ให้เกิดิริตพี่เลี้ยง คุณพ่อคุณแม่จะต้องไม่มองเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่ควรปล่อยผ่าน ควรถือโอกาสนี้สอนลูก และให้เขาขอโทษเมื่อทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

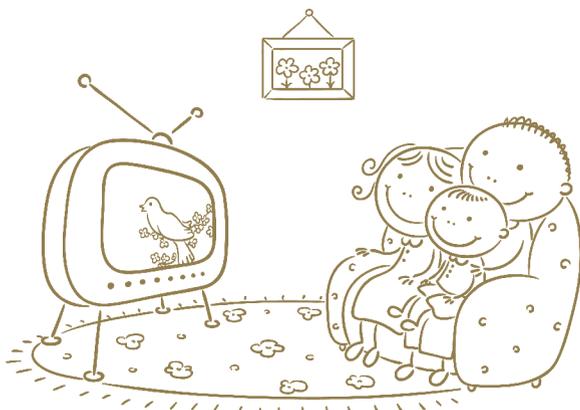
3. อย่าให้พี่เลี้ยงทำหน้าที่มากเกินไป จนเกินหน้าที่ของพี่เลี้ยง และไปแย่งบทบาทของพ่อแม่ โดยเราจะต้องจัดสรรเวลาในการดูแลลูกเอง ดังนี้

🍼 ตรวจสอบการบ้านของลูก คอยถามว่ามีอะไรที่ลูกไม่เข้าใจบ้าง จริงๆ คุณแม่ที่มึนงานทำ แทบ 100% จะมีทักษะความรู้ดีระดับหนึ่ง ที่เพียงพอต่อการตอบคำถาม และอธิบายเพิ่มเติมเนื้อหาที่ลูกไม่เข้าใจได้อยู่แล้ว การปล่อยให้ลูกนั่งทำการบ้านกับพี่เลี้ยง โดยที่พ่อแม่ไม่ถามอะไรเลย เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำอย่างยิ่ง

🍼 ถามชีวิตที่โรงเรียนของลูก เพื่อนของลูก หากพิจารณาเวลาของเด็กในแต่ละวัน ทักเวลานอนนอก จะพบว่า เวลาส่วนใหญ่ของเด็กจะอยู่ที่โรงเรียน อยู่กับครู อยู่กับเพื่อน ถ้าช่วงที่อยู่ในโรงเรียนเป็นเวลาที่ลูกของเรามีความสุข ก็พอจะสรุปได้ว่าลูกเรามีความสุขในการใช้ชีวิต แต่ในทางกลับกันถ้าลูกมีความสุขอยู่ที่โรงเรียนแล้วไม่สบายใจ ก็สรุปได้เช่นกันว่าลูกกำลังมีความสุข

ดังนั้นการถามไถ่สารทุกข์สุกดิบของลูกที่โรงเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญ
แค่วันละ 15 นาทีเท่านั้น ถ้าทำได้ทุกวันก็ดีมาก แต่ถ้าไม่ได้ทุกวัน
2-3 วันต่อสัปดาห์ก็พอได้ พ่อแม่คนไหนที่ไม่รู้ว่าเพื่อนชื่อของลูก
ชื่ออะไร ลูกชอบเรียนวิชาอะไร ชอบครูคนไหน นี่อาจเป็นสัญญาณ
เตือนแล้ว ว่าบทบาทในส่วนนี้ของเราบกพร่องไป การให้ลูกเล่า
เรื่องราวต่างๆ เหล่านี้ให้พี่เลี้ยง ปู่ย่า ตายาย ฟัง โดยที่คุณพ่อ
คุณแม่ไม่เคยรับรู้เลย (หรือรับรู้ แต่ไม่เคยให้ความสนใจหรือจดจำ
ได้เลย) ไม่น่าจะเป็นแนวทางที่ถูกต้อง

ถ้าทำได้ตามนี้ คุณพ่อคุณแม่ก็สบายใจได้ว่า ลูกจะมีพัฒนาการ
ด้านความคิดและพฤติกรรมที่ดีสมวัยแน่นอน

The background is a solid yellow color with a repeating pattern of white line-art icons representing various baby items: a duck, a paper boat, a baby stroller, a baby bottle, a pacifier, a rattle, and a mobile. In the top left corner, there is a white hexagon containing the number '4' in a dark, textured font.

4

วิธีพัฒนา EQ ให้ลูก
ง่ายๆ ในชีวิตประจำวัน